

Heltäckande svensk lärobok i reumatologi

Anna Engström-Laurent, Ido Leden, Ola Nived, Gunnar Sturfelt, red. **Reumatologi**. 231 sidor. Stockholm: Liber Utbildning, 1994. Pris ca 585 kr. ISBN 91-634-0124-X.

Recensent: chefsöverläkare Bo Ringerts, reumatologiska kliniken, Karolinska sjukhuset, Stockholm.

Reumatologin är en specialitet som omfattar ett stort antal olika diagnoser. En lättillgänglig lärobok inom ämnesområdet är välkommen. Boken ger korta sammanfattningar av de olika reumatiska sjukdomarna med betoning på klinik och diagnostik. Den är rikligt illustrerad, och texten sammanfattas ofta i överskådliga faktarutor. I slutet av boken finns också fina representativa färgbilder.

Författarna betonar i förordet att syftet med boken är att ge en sammanfattning av dagens kunskaper inom reumatologin och att tonvikten har lagts på diagnostik av de olika sjukdomstillstånden.

Den vänder sig till läkare och läkarstuderanden men också till sjuksköterskor, sjukgymnaster, arbetsterapeuter eller andra vårdgivare som kommer i kontakt med patienter med reumatiska sjukdomar.

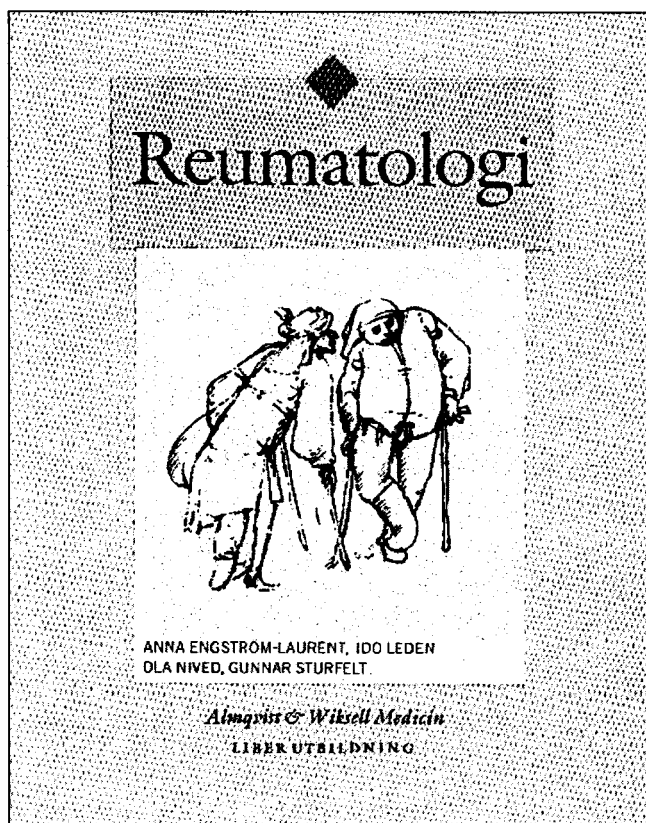
Reumatologi med historisk förankring

Boken inleds med ett kapitel om reumatologins historia som på ett mycket trevligt sätt ger en tillbakablick framför allt över hur reumatologin utvecklades i Sverige under 1900-talet. Dessutom inleds varje kapitel med en kortfattad historik om de olika sjukdomstillstånden.

Efter den inledande historiska genomgången följer ett långt kapitel om reumatoid artrit (RA) med en utförlig beskrivning av den kliniska bilden och de extraartikulära manifestationerna som man ser vid RA. Stor vikt har lagts vid hur man registrerar de olika kliniska fynden och hur man gör en funktionsbedömning.

I de följande kapitlen får man en kortfattad beskrivning av reumatiska sjukdomstillstånd hos barn, och därefter följer en översikt över de skondyloartriterna, till vilka räknas pelvospondylit och reaktiva artrit. Efter ett kapitel om infektiösa artrit och ett om

NYA BÖCKER

kristallartriter kommer en genomgång av de systeminflammatoriska reumatiska sjukdomarna med tonvikt på systemisk lupus erythematosus (SLE).

Bokens andra del, som omfattar de icke-inflammatoriska sjukdomarna i rörelseorganen, börjar med en omfattande genomgång av generella och lokala smärttillstånd. Tonvikten har lagts på fibromyalgi men också, på ett föredömligt sätt, på de lokala mjukdelssyndromen med genomgång av de olika lokaliseringarna. Kapitlet avslutas med en kortfattad beskrivning av ergonomi och belastningssjukdomar.

I de följande kapitlen beskrivs artros, osteopena skellettsjukdomar och även ett kort kapitel om idrottsmedicin. Boken avslutas med en mycket bra genomgång av invärtesmedicinska sjukdomar med symptom från rörelseapparaten.

Ofullständigt om läkemedelsterapi

Även om boken inte har som mål att i detalj beskriva hur olika behandlingar skall skötas är det viktigt att flertalet av de vanligaste läkemedlen också omnämns. I kapitlet om barnreumatiska sjukdomar

nämns inte t ex Klorokinofosfat och Salazopyrin, trots att dessa läkemedel ofta används. Vid Wegeners granulomatos nämns inte trimetoprim-sulfonamid som under många år föreslagits som ett behandlingsalternativ vid detta tillstånd. Mot torra slemhinnor vid Sjögrens syndrom är det vanligt att man använder sig av bromhexin även om detta inte med säkerhet har effekt. Under många år har kolchicin använts vid Behçets sjukdom framför allt mot munsår och genitila sår. Vid polykondrit har man med framgång använt sig av cyklosporin A.

När det gäller de övriga terapibeskrivningarna är de i de flesta fall heltäckande, men man frågar sig varför metotrexat och dess biverkningar beskrivs mer ingående under psoriasisartritavsnittet trots att det idag är betydligt fler patienter med RA som behandlas med metotrexat. Dessutom tycker jag att man skall betona vikten av tidigt insatt antireumatisk terapi vid RA för att om möjligt begränsa utveckling av ledsador.

Konstiga ord

Som nämndes inledningsvis vänder sig boken inte en-

bart till läkare utan till alla som i sitt arbete kommer i kontakt med patienter med reumatiska sjukdomar. Det är därför anmärkningsvärt att så många medicinska benämningar och ord inte förklaras närmare i texten, då man i andra sammanhang ger en utförlig beskrivning av betydelsen av olika fackuttryck. För konsekvensens skull hade det kanske varit bra med en ordlista med tanke på läsarnas varierande bakgrund och baskunskaper.

En liten detalj är också att smålederna i händerna benämns metacarpophalangeal (MCP) medan smålederna i fötterna har fått en mer försvenskad stavning – metatarsofalangeal (MTF).

Lättillgänglig översikt

Sammanfattningsvis är det mycket glädjande att vi äntligen fått en heltäckande svensk lärobok i reumatologi som på ett lättillgängligt sätt ger en god översikt i ämnet och som säkert för många vårdgivare, som ofta har kontakt med patienter med symptom eller sjukdomar i rörelseorganen, kommer att underlätta kontakt med patienterna och därigenom förbättra kommunikationen mellan vårdgivare och patient. •

Guldorn om hjärtsvikt

Naranjan S Dhalla, Robert E Beamish, Nobuakira Takeda, Makoto Nagano, eds. **The failing heart**. 524 sidor. New York: Lippincott-Raven, 1995. Pris \$ 114. ISBN 0-7817-0311-5.

Recensent: avdelningsläkare Emil Pantev, kardiologiska mottagningen, Universitetssjukhuset, Lund.

»The failing heart» är ett motsättningarnas verk. Här ställs mikro mot makro och vardagskardiologen inför dagens molekylärmedicinska explosion på området. En stark författargeografisk orientering utanför USA kan finna sin förklaring i att stammen till boken är material från »The International Conference on Heart Failure», Winnipeg, Canada, 1994.

Sannolikt gör denna selektion att stora namn från kliniken, tex Eugene Braunwald och Milton Packer, saknas i författarlistan samtidigt som